

Verslag extra openbare vergadering d.d. 14 september 2011

Op verzoek van het bestuur zal de heer Muller deze bijeenkomst, die geheel zal gaan over het voornemen van de gemeente Apeldoorn om op het terrein van Het Hoogeland een drietal sjaeue huse (spaceboxen) te plaatsen en daarin mensen te huisvesten die in het stedelijk gebied niet te handhaven zijn, leiden. Hij opent de vergadering, die een vervolg is op de bijeenkomst van 27 juni 2011, en heet allen welkom op deze extra openbare vergadering. Vervolgens stelt hij de leden van het forum voor. Dit zijn:

- de heer Jeroen Singelenberg van de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV), auteur van het rapport over Skeave Huse;
- mevrouw Geertien Pols van Grassroots Inclusion BV; zij heeft veel ervaring in de begeleiding van soortgelijke projecten in andere gemeenten;
- de heer Paul Blokhuis, wethouder van Apeldoorn;
- mevrouw Bernadette Ottenschout, Iriszorg;
- de heer Herbrink, namens de woningbouwcorporaties;
- de heer Atze Oosterwoud, voorzitter van de dorpsraad Beekbergen-Lieren.

De vertegenwoordiger van de politie is helaas verhinderd.

De heer Oosterwoud schetst de gang van zaken tot nu toe. Een publicatie in de Stentor van 27 mei 2011 was aanleiding voor het eerste contact van de Dorpsraad met de bewoners van Beekbergen. Daaraan voorafgaand stond op 13 april een aankondiging in het Stadsblad dat een omgevingsvergunning was aangevraagd voor het tijdelijk (twee jaar) plaatsen van drie spaceboxen op het terrein van het Hoogeland. Hierop kon gedurende zes weken een zienswijze worden ingediend. Bij de aanvraag was niet vermeld waarvoor de spaceboxen bedoeld zijn. Op 18 april is er een overleg geweest met Iriszorg, de Dorpsraad en de Bemivo. Daarbij heeft Iriszorg gemeld dat in Dorpstraat 53 ongehuwde moeders worden gehuisvest en dat men plannen heeft individuele huisvesting voor drie mannen te creëren, die moeilijk te handhaven zijn in de woonomgeving. De Dorpsraad heeft toen dringend geadviseerd overleg te voeren met de omwonenden. In de ALV van 19 april werd een klacht geuit over woningen die bij zorginstellingen in gebruik zijn. In mei is er een gesprek geweest met de politie over overlast, maar er konden geen gegevens worden verstrekt over het al of niet toenemen van de criminaliteit in Beekbergen.

Na behandeling in de raadscommissie op 26 mei van het besluit tot plaatsen van de spaceboxen, verscheen op 27 mei een bericht in de Stentor, waarin werd gemeld dat er “spaceboxen voor aso’s” worden geplaatst in Beekbergen. De voorzitter van de Dorpsraad heeft toen enkele omwonenden, die hem hierover benaderden geadviseerd bezwaar aan te tekenen. Dat hebben betrokkenen gedaan, vergezeld van 47 handtekeningen, die men verzameld heeft. De Dorpsraad heeft vervolgens desgevraagd inzage gehad in het convenant tussen gemeente, Iriszorg en Sprengenland Wonen. Hieruit blijkt dat de pilot na twee jaar wordt geëvalueerd, maar er zijn nog geen criteria vastgelegd voor deze evaluatie. Noch de dorpsraad noch omwonenden worden bij de evaluatie betrokken. Ook is correspondentie gevoerd met wethouder Blokhuis en er is een gesprek geweest met enkele omwonenden. Op 27 juni is er een informatiebijeenkomst georganiseerd door de gemeente en Iriszorg, waar door beide instanties werd gemeld dat de Dorpsraad heeft ingestemd met de bouw van de spaceboxen. Dit is ter plekke tegengesproken door de secretaris van de Dorpsraad. Dit is ook in een brief aan wethouder Blokhuis vastgelegd. Op 4 juli is er een gesprek geweest tussen de wethouder en de Dorpsraad, waar de standpunten gewisseld zijn. Op 7 juli verscheen in het Stadsblad de melding dat er vergunning is verleend voor de bouw van drie spaceboxen, met de vermelding dat hiertegen binnen zes weken bezwaar kan worden ingediend. De Dorpsraad heeft op 8 juli een bezwaarschrift ingediend. Op 26 augustus is er een overleg geweest tussen gemeente, politie, Dorpsraad, Bemivo en zorginstellingen waar o.a. is geïnventariseerd hoe hoog de zorgdruk is in Beekbergen. Deze bleek erg hoog te zijn (ca. 1000 zorgvragenden in instellingen). Op 1 september is bericht

van de Rechtbank ontvangen inzake het ingediende bezwaarschrift. De gemeente heeft geadviseerd het bezwaar niet ontvankelijk te verklaren omdat er geen zienswijze is ingediend. Hierop is weer gereageerd dat de Dorpsraad wel mondeling een zienswijze heeft gegeven, met verzoek het beroepschrift wel ontvankelijk te verklaren.

Vervolgens geeft de heer Singelenberg van de Stichting Experimenten Volkshuisvesting een presentatie over de activiteiten van deze Stichting, die werkt in opdracht van het Ministerie van Volkshuisvesting. In 2006 is men geattendeerd op de situatie in Denemarken, waar al ca. 50 projecten lopen met ongeveer 450 zgn. skeave huse voor mensen die veel overlast veroorzaken op straat en in de woonomgeving; ze passen niet in groepsopvang en zijn vaak verslaafd aan alcohol en/of drugs, terwijl een deel ook psychiatrische stoornissen heeft, maar dit is nog geen reden voor gedwongen opname. Alvorens met experimenten in Nederland te starten is een werkbezoek gebracht aan Denemarken, waar de resultaten positief zijn. De gemeenten hebben een centraal klachtennummer dat altijd bereikbaar is; er zijn terreinbeheerders in dienst voor begeleiding. De woningbouwcorporaties bouwen de woningen en verhuren deze. In Denemarken zijn ongeveer 50 projecten uitgevoerd, zonder dat sprake was van grote calamiteiten. De bewoners ervaren minder stress en komen daardoor wat tot rust. Bij 40% wordt na een aantal jaren een duidelijke verbetering geconstateerd. In navolging van Denemarken zijn in Nederland experimenten gedaan met deze skeave huse. Van belang is dat er niet te veel wooneenheden bij elkaar geconcentreerd zijn; zes is optimaal. Ze moeten minimaal vijf meter uit elkaar staan en de afstand tot bestaande woningen moet 100 meter zijn. De projecten liggen vaak aan uitvalswegen van steden of aan de rand van een zorglocatie. Als er onrust voorkomt is dit meestal tussen de bewoners onderling. Er hebben zich bij de reeds gerealiseerde spacebox-projecten in Nederland geen situaties voorgedaan dat bewoners actie hebben gevoerd om de experimenten te beëindigen. Wel is het gebeurd dat jongelui stenen door de ramen gooiden, wat agressiviteit opwekte bij de bewoners van de skeave huse.

Bij het project in Tilburg is door een aangrenzend opleidingsinstituut bezwaar gemaakt tegen het project; er is gescholden en met bierflesjes gegooid. Daarna namen de bewoners van de skeave huse een andere route om niet langs het opleidingsinstituut te hoeven; men is bang hun woning kwijt te raken als er problemen zijn.

Bij een deel van de bewoners van skeave huse is een terugval. Ze worden uiteindelijk opgenomen in een instelling. Een deel komt zodanig tot rust dat terugkeer in een normale woning mogelijk is. Het zijn wel langlopende projecten, die veel begeleiding vragen, waardoor de kosten hoog zijn. Als de begeleiding minder zou worden moet wel in de gaten worden gehouden of de overlast niet toeneemt. Uit de experimenten is de conclusie getrokken dat skeave huse eigenlijk in iedere (middel)grote stad nodig zijn, om te voorkomen dat mensen gaan zwerven en op straat slapen. Het is van groot belang dat er in de omgeving draagvlak is voor deze projecten, omdat de locaties eigenlijk permanent moeten zijn in verband met de hoge kosten van verplaatsing.

Een centraal telefoonnummer is in ieder geval nodig en bij een klacht moet direct iets gedaan worden.

De Stichting Experimenten Volkshuisvesting heeft in 2010 aan de minister van Volkshuisvesting gerapporteerd over de ervaringen met de projecten met zgn. Skaeve Huse. Het rapport is in het bezit van de dorpsraad.

Hierna is er gelegenheid voor vragen en opmerkingen naar aanleiding van deze presentatie.

De heer Veeneman, die in de afgelopen maanden over de voorgenomen plaatsing van spaceboxen frequent heeft gewcommuniceerd met de dorpsraad, concludeert, ook naar aanleiding van gesprekken die hij heeft gevoerd met wethouder, Blokhuis, dat het erg belangrijk is dat de locatie zodanig is dat omwonenden geen overlast ondervinden. Dit wordt door de heer Singelenberg beaamd. Anderzijds is het ook zo dat veel locaties wat betreft bewoning in de omgeving wel geschikt zijn, maar dat er weer andere redenen zijn waarom ze afvallen. In het algemeen vallen 9 van de 10 locaties om uiteenlopende redenen af.

Een volgende opmerking is dat alle experimenten gedaan zijn in grote steden, terwijl het hier om een dorp gaat, waar al veel zorginstellingen zitten. Er zijn grote vraagtekens bij het plaatsen van drugsgebruikers in het dorp.

De heer Singelenberg antwoordt hierop dat de afstand van Beekbergen naar Apeldoorn niet groter is dan die van een project aan de rand van Kopenhagen naar het centrum van die stad. Daar is door de afstand het drugsgebruik

juist afgenomen. Of de overlast in een dorp groter is dan in de stad is zo niet te beoordelen. Hiernaar zou halfjaarlijks onderzoek moeten worden gedaan.

De SEV heeft in de gemeente Apeldoorn niet geadviseerd. De experimenten zijn afgesloten en er kan ook geen steun meer worden gegeven bij een evaluatie. Wel kunnen modellen van een evaluatieonderzoek worden toegestuurd. Hiermee wordt de bijdrage van de heer Singelenberg afgesloten. De voorzitter dankt hem voor zijn bereidheid deze avond informatie te geven. Het was een verhelderend verhaal; het is jammer dat dit niet tenminste een half jaar eerder is gehoord. Als er nog vragen zijn voor de heer Singelenberg kunnen deze per mail worden gezonden.

Na een korte pauze start de discussie met het forum.

Mw. Pols is uitgenodigd in het forum omdat ze veel ervaring heeft met soortgelijke projecten. Ze is ruim 15 jaar werkzaam in Rotterdam. Daar zijn duidelijke afspraken met de buurt gemaakt en het is daar nu rustig; alle vragen die er zijn moeten goed aan de orde komen. Belangrijk hier is dat de relatie tussen Iriszorg en Beekbergen goed moet zijn.

De eerste vraag betreft eventuele drugsoverlast. Als er drugsgebruikers zijn trekt dit dealers aan, die vaak meer overlast geven dan de gebruikers.

Mw. Ottenschot gaat hierop in. Ook van de huidige 128 bewoners zijn er veel die verslaafd zijn aan alcohol of drugs. Hiervoor is een behandelingsprogramma, b.v. met methadonverstrekking. Voor alle bewoners geldt dat geen alcohol- of drugsgebruik wordt getolereerd. Dit zal ook voor de drie bewoners van de spaceboxen gelden. Hiermee verband houdend komt de vraag of het mogelijk is duidelijkheid te geven over het verloop van de criminaliteit in Beekbergen; wordt het erger of blijft het stabiel en is er verschil tussen Beekbergen en andere dorpen en het stedelijk gebied.

De heer Blokhuis begrijpt de behoefte aan de gevraagde informatie en zegt toe dat hij de korpsbeheerder zal vragen of hierin inzicht kan worden gegeven.

Mw. Pols merkt op dat bij de start van andere projecten een nulmeting is gedaan; regelmatig worden dan vervolgmetingen gedaan. Ook was er bij dit soort projecten sprake van een begeleidingscommissie, waarin o.a. een bewonersorganisatie en de politie zitting hebben.

Vervolgens wordt gevraagd wat de status is van deze avond en of deze nog invloed heeft op de besluitvorming rond de spaceboxen en wat de positie en het belang van Iriszorg is bij deze spaceboxen.

De heer Blokhuis antwoordt dat hij in de bijeenkomst van 27 juni op het Hoogeland al heeft aangegeven dat de gemeente zich nog zal beraden over de plaats van de spaceboxen. Diverse locaties zijn al afgevallen. Er is nog een locatie in beeld, maar hiervoor zijn op grond van natuurwetgeving vergunningen nodig van de provincie. Hij is zich ook zeer bewust geworden van de weerstand in Beekbergen tegen nog meer zorgvragenden in het dorp. Een aantal van ca. 1000 zorgvragers op een bewonertal van ca. 5000 is ook naar het oordeel van de heer Blokhuis veel.

Wat betreft de status van de avond antwoordt de heer Oosterwoud dat in de bijeenkomst op 27 juni door gemeente en Iriszorg ten onrechte is gesteld dat de Dorpsraad heeft ingestemd met de komst van de spaceboxen, terwijl in overleg met Iriszorg is aangegeven dat een dergelijke actie goed moet worden gecommuniceerd met de omwonenden. Toen is ook aangekondigd dat de Dorpsraad een extra openbare vergadering zal organiseren als verantwoording naar de leden en om de bevolking te informeren.

Wat betreft het belang van Iriszorg antwoordt mw. Ottenschot dat Iriszorg een instelling is voor maatschappelijke opvang en begeleiding van zwakken in de samenleving. Ongeveer 1,5 jaar geleden is Iriszorg benaderd door de gemeente en woningcorporatie over eventuele opvang van deze mensen. Gezien de historie van het Hoogeland past deze doelgroep binnen de doelstelling van Iriszorg. Dit is ook 27 juni aangegeven. Toen zijn ook veel klachten geuit over de huidige bewoners van het Hoogeland, die niet bekend waren bij de leiding van Iriszorg. Na 27 juni is direct actie ondernomen om bierblikjes en dergelijke rond het terrein en de openbare ruimte op te ruimen. Wat betreft de relatie van het Hoogeland met criminaliteit stelt zij dat het zou opvallen als er plotseling

zaken zijn die er voorheen niet waren; de bewoners hebben alleen een kamer en ze verblijven veel in een gezamenlijke ruimte.

De heer Herbrink merkt nog op dat de woningcorporaties de taak hebben mensen passende huisvesting te bieden, zonder dat omwonenden overlast ondervinden zowel in het stedelijk gebied als in de dorpen. Er worden jaarlijks ook in de stad al veel probleemgevallen opgevangen, maar voor enkelen zal dit in de dorpen moeten gebeuren.

Van diverse kanten komt naar voren dat er in Beekbergen al erg veel zorg wordt gegeven; er is een grote tolerantie in het dorp jegens de instellingen, maar de grens is een keer bereikt.

Mw. Jorna merkt op dat zij niet op de hoogte was van de informatieavond van 27 juni; zij had hiervoor ook geen uitnodiging ontvangen. Zij heeft toen op de site van Iriszorg gelezen wat er speelde en hierover een mail aan Iriszorg gestuurd met de vraag om informatie, maar ze kreeg daarop als antwoord dat dit een zaak van de gemeente is. Ze heeft er begrip voor dat mensen moeten worden opgevangen, maar als ze als omwonende informatie vraagt wordt ze van het kastje naar de muur gestuurd.

De voorzitter vat dit in algemene zin samen tot de vraag hoe Iriszorg het dorp en de omwonenden informeert.

Mw. Ottenschot antwoordt dat Iriszorg informatie verstrekt via de Dorpsraad en de winkeliersvereniging Bemivo. De informatieavond van 27 juni is georganiseerd door de gemeente, die ook de uitnodigingen verstuurd heeft. Als dit onvoldoende is moet worden bezien of de informatiekanalen breder moeten worden b.v. door ook met de buurt zaken te bespreken. Zij is ook graag bereid een afspraak te maken om mw. Jorna te informeren.

De heer Veeneman heeft een gesprek gehad met Iriszorg, maar dat heeft tot nu toe niets opgeleverd. De heer Blokhuis heeft aangegeven dat een eventuele andere locatie afhankelijk is van een vergunning van de provincie. Mocht dit niet lukken dan adviseert hij de gemeente dringend uit te kijken naar een locatie aan de rand van de stad richting industrieterreinen, waar geen woningen staan binnen 100 m. Als de locatie op het Hoogeland doorgaat zal dit zeker aanleiding zijn tot een planschadeprocedure.

Mw. Pols meldt nog dat in Rotterdam een strakke procedure is gevolgd, waarbij de gemeente een leidende rol heeft. In een vroeg stadium is er contact geweest met de buurt. Met de instelling van een begeleidingsgroep konden ook andere zaken in de buurt worden opgelost.

Een volgende opmerking betreft de ruimte op het Hoogeland waar de drie spaceboxen zouden moeten komen. Als de proef slaagt zou een uitbreiding naar 10 worden overwogen. Op deze plaats is echter geen ruimte voor 10 spaceboxen. Het zou beter zijn op voorhand een andere plek te zoeken waar wel uitbreidingsmogelijkheden zijn. Mw. Ottenschot antwoordt hierop dat deze plek is gekozen omdat deze ligt bij de arbeidsplekken, zoals drukkerij en tuinen. Dit zal misschien aanleiding voor ze zijn om wat werk op te pakken. Hun begeleiding is daar ook op gericht. Als het experiment slaagt moet opnieuw worden bekeken of elders op het Hoogeland ruimte is voor meer mensen.

Er wordt nog gesproken over de begeleiding van de bewoners als ze naar het dorp willen. Omdat ze niet in bewaring gesteld zijn kunnen ze zich vrij bewegen, ook naar het dorp. Hoewel begeleiding onderdeel is van de pilot is er geen standaard één op één begeleiding. Verder komt naar voren dat de verhouding tussen het dorp en Iriszorg in de loop der tijd is veranderd; er is meer afstand. Het type bewoners van het Hoogeland is de afgelopen jaren ook veranderd. Ook de verhouding tussen de huidige bewoners en de nieuwkomers komt aan de orde en de mogelijkheid dat er jaloezie ontstaat omdat de nieuwkomers over een eigen unit beschikken.

Algemeen gevoelen is dat er wel begrip is dat deze mensen opgevangen moeten worden, maar in Beekbergen zijn al zoveel zorgvragers dat er niet meer bij moet komen. Beekbergen is een toeristisch dorp en dat moet zo blijven. De komst van deze nieuwe zorgvragers kan het toerisme negatief beïnvloeden.

Evenals op 27 juni wordt geconcludeerd dat de gevolgde procedure beter had gekund met duidelijker informatie naar de omgeving, waardoor men zich minder overvallen had gevoeld.

De voorzitter van de dorpsraad dankt de leden van het forum voor hun bereidheid hier aanwezig te zijn en vragen te beantwoorden. Hij dankt alle aanwezigen voor hun inbreng in de discussie. Tot slot bedankt hij de heer Muller voor de wijze waarop hij deze avond heeft geleid.

Hierna sluit hij de vergadering.